

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

De overschrijding van de gebundelde uitkering Participatiewet ad € 45.000 wordt veroorzaakt door de toename van loonkostensubsidie, inhalen achterstand taakstelling vergunninghouders en omzetting leenbijstand naar reguliere bijstand.

Toename loonkostensubsidie

Het aantal klanten met verminderde arbeidsvermogen dat met loonkostensubsidie aan het werk is gegaan, is gestegen naar 15 personen. De uitgaven zijn daardoor met 70% gestegen naar € 87.500. Het grootste deel van de instroom waren niet-uitkeringsgerechtigden, waardoor ook geen positief effect hiervan op de gebundelde uitkering Participatiewet te zien is. Bunschoten heeft volgens de Divosa benchmark vergeleken met de rest van het land een hoog percentage mensen met loonkostensubsidie (Bunschoten 9,2% t.o.v. landelijk 3,2%).

Statushouders

Bij de berekening van de bijstandsbudgetten houdt de rekentool rekening met een procentuele afname van het aantal allochtonen binnen het bijstandsbestand vanaf 2017. Door gebrek aan vrijkomen sociale huurwoningen, was de achterstand echter nog niet in 2016 ingehaald, maar had de gemeente ook 2017 en 2018 hiervoor nodig. In de zomer van 2018 kwamen ineens veel woningen vrij, waardoor 13 gezinnen en alleenstaanden konden worden gehuisvest. In 2018 zijn in totaal 19 bijstandsuitkeringen verstrekt aan statushouders. Dit was 35% van de totale instroom (55 bijstandspartijen).

Leenbijstand

Voor een klant moest de leenbijstand worden omgezet naar reguliere bijstand. Hierdoor moesten loonheffing en sociale premies met terugwerkende kracht vanaf 2011 worden afgedragen. Dit is geen factor waar het college rekening mee kan houden.

In de zomer van 2018 wist het college dat er een tekort zou komen op de gebundelde uitkering, maar leken de tekorten niet hoog genoeg om voor de vangnetregeling in aanmerking te komen. Het definitieve rijksbudget voor de gebundelde uitkering kwam in oktober 2018 hoger uit, waardoor de uitgaven voor de extra statushouders leken te kunnen worden opgevangen. Dit is in oktober aan de raad gecommuniceerd. Echter, door de loonkostensubsidies en de leenbijstand bleken de uitgaven bij afsluiting van het jaar toch hoger uit te vallen.

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

Er worden maatregelen ingezet binnen de GR Uitvoeringsorganisatie BBS die grofweg uit 3 onderdelen bestaan:

1. Het beheersen van de instroom
2. Het bevorderen van de doorstroom (op de Participatieladder)
3. Het bevorderen van uitstroom.

Hieronder is een overzicht van de interne maatregelen:

Interne maatregel	Omschrijving	Effect
Pre-poort (ingezet in 2017)	Het doel is dat werkzoekenden, die nog geen uitkering krijgen, begeleid worden naar de optimale manier van inkomensvoorziening. Hierbij wordt samengewerkt met het jongerenloket en het werkgeversservicepunt van de arbeidsmarktregio Amersfoort en met het onderwijsveld, het sociaal team en het Wmo-loket.	In 2018 is voor 13% van de aangemelde werkzoekenden voorkomen dat een uitkering nodig was.
Streng aan de poort	De complexiteit van de problemen van de mensen die zich melden, neemt toe. Behalve handhaving, worden instrumenten als Work Fast en Work Up ingezet. Inwoners die zich melden voor ondersteuning, krijgen een aantal workshops aangeboden (o.m. informeren over rechten en plichten en het verkrijgen van een bijstandsuitkering). We focussen samen met de klant op het zo snel mogelijk zelfredzaamheid zijn of maatschappelijke activering.	50% van de aanmeldingen voor Work Fast, stroomt binnen 8 weken uit naar werk. BBS-breed zijn 11 uitkeringen door handhaving voorkomen of beëindigd
Doorstroom	Door in 2016 en 2017 de focus te leggen op "ken uw klant", was in 2018 bekend welke begeleiding nodig was en kon groepsgericht gewerkt worden. Door de aantrekkelijke economie en de toename in complexiteit van de problemen van uitkeringsgerechtigden in Bunschoten, werd gedurende 2018 extra geïnvesteerd in instrumenten voor de doorstroom, zoals Meedoen Werkt, Work Up Light, Zelf aan de slag en de Pilot Snel Meedoen voor statushouders.	20% van de aanmeldingen stroomt binnen een jaar door naar een hogere trede op de participatieladder.

Uitstroom	Door de aantrekkende economie, werd in 2018 meer focus gelegd op uitstroom naar duurzaam werk, om herinstroom te voorkomen. Daarnaast is gestart met intensieve begeleiding van het granieten bestand met instrumenten als Kringloop Productiepool en jobhunting.	Volgens de Divosa benchmark was de uitstroom in Bunschoten (34,4%) hoger dan in andere gemeenten. Zo'n 30% van deze mensen had al meer dan 3 jaar een uitkering. Er was weinig herinstroom (8%).
-----------	---	--

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

De GR uitvoeringsorganisatie BBS maakt veelvuldig gebruik van de analyses in de Divosa Benchmark om maatregelen te kunnen nemen waar nodig is. De externe adviseurs van de samenwerking Divosa/Stimulansz/BMC hebben advies gegeven over een slag naar verbetering. Voortzetting van de bovengenoemde interne maatregelen werd aangevuld met advies voor ander debiteurenbeleid. Dat is in 2018 opgestart door aantrekken van een externe partij met ervaring bij diverse andere gemeenten en uiteindelijk begin 2019 met een collegebesluit bekrachtigd.

Er is vanuit de Universiteit van Amsterdam (UVA) onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de verschillende methoden van het maatregelenbeleid. Klantmanagers zijn bevroegd.

Door de communicatie en voorlichting van ministerie en de regiecoördinator over de Veranderopgave Inburgering werd besloten om de pilot Snel Meedoen, die in 2017 was gestart, aan te passen om beter voorbereid te zijn op de nieuwe Wet Inburgering. In 2018 werd een externe projectleider ingehuurd met innovatieve ervaring vanuit de gemeente Almere en contacten bij het ministerie om een herijkt plan voor de pilot te maken.

Maandelijks heeft de BBS overleg binnen de arbeidsmarktregio Amersfoort met andere uitvoeringsorganisaties om tot effectieve manieren te komen om instroom tegen te gaan en door- en uitstroom te bevorderen.

B3. Externe maatregelen

Externe maatregel	Omschrijving	Effect
Aanpassing debiteurenbeleid	Debiteurenbeleid was te veel gericht op regels. In 2018 is gekeken naar effectievere methoden bij andere gemeenten en welke voor de klanten van de BBS effectief zouden zijn.	Nieuw beleid per 1 januari 2019. Denk hierbij aan het implementeren van efficiency maatregelen zoals het werken met de uitvraag debiteuren van het inlichtingenbureau zodat er geen periodieke onderzoeken nodig zijn omdat bij elke wijziging in bijv. inkomen een signaal wordt doorgegeven.
Onderzoek maatregelen beleid	Naar aanleiding van het onderzoek van het Min. Van SZW zijn klantmanagers bevroegd op de wijze	Uitkomsten van deze onderzoeken, waarom er in verhouding tot andere gemeenten veel minder maatregelen worden opgelegd door BBS o.a.

	van het opleggen van maatregelen. De UVA heeft een onderzoek gedaan onder de zijn klantmanagers op de uitvoering van een aantal onderdelen uit de Participatiewet.	klantmanager spreken klanten aan op hun verantwoordelijkheid en gesprek is gericht op gedragsverandering en minder op straffen en belonen zoals vroeger. Dat blijkt veel effectiever te zijn en beter aan te sluiten bij het beoogde doel van de wet.
Externe projectleider pilot Snel Meedoen	Om voorbereid te zijn op de aanpassingen binnen de Wet Inburgering is de pilot aangepast.	Herijkt plan van aanpak Pilot Snel Meedoen.
Meedoen aan regionale projecten	Het regionaal werkbedrijf heeft (veel) middelen om mensen met een verminderd arbeidsvermogen te begeleiden. Hiervoor zijn regionaal projecten ontwikkeld. De BBS neemt deel aan het adviesorgaan dat het bestuur adviseert over de projecten en inzet van middelen.	Meer instrumenten beschikbaar op regionaal niveau zoals jobcoaching, inzet leerWerkloket (met instrumenten als competentietest, EVOP en/of EVC, aanpak 50+, proefplaatsingen, werkgeverssubsidie, meedoen aan nieuw initiatief Perspectief op Werk.
Samenwerking lokale maatschappelijke partners	N.a.v. regionale overleggen wordt meer verbinding gelegd tussen de verschillende beleidsterreinen en gebruik gemaakt van instrumenten vanuit andere wetgeving.	Gebruik van instrumenten als taalcafé, NT1 en NT2, trajecten vanuit welzijnsorganisatie De Boei en Vluchtelingenwerk. Activiteiten vanuit de buurtsportcoaches.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

De tekorten zijn de afgelopen jaren al fors gereduceerd. We hopen met inzet van de maatregelen die de afgelopen jaren zijn ontwikkeld, de tekorten verder te reduceren. Daarnaast blijven we innoveren en zoeken we naar nieuwe effectieve methoden. Het doel is op termijn om in de Divosa benchmark op alle indicatoren beter te scoren.

Het blijft echter de vraag of ons budget toereikend wordt. Er is binnen de gemeente Bunschoten voldoende werk. Iedereen die *kán* werken, werkt. Als men *écht* niet kan, klopt men bij de gemeente aan. De complexiteit van de problemen van de uitkeringsgerechtigden is daardoor groot en de aanvragen voor garantiebannen door niet-uitkeringsgerechtigden neemt toe. Oftewel, het gat tussen vraag en aanbod van werk is groot en het arbeidsvermogen laag. Naar onze mening wordt hiermee onvoldoende rekening gehouden bij de berekening van de gebundelde uitkering Participatiewet en de re-integratiegelden. Hoewel Bunschoten gemiddeld laag scoort in aantal uitkeringsgerechtigden, lijkt het voor ons onmogelijk om binnen de rijksbudgetten te blijven.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bunschoten verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 8-8-2019

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

M. van der Groep

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Bunschoten stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 8-8-2019

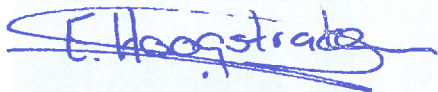
Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: M. van de Groep

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

E. Hoogstraten